

Tiedote Päihdetilanne –kyselystä

Forssan seudulla toteutettiin maaliskuuhun 2020 aikana Päihdetilanne –kysely. Päihdetilannekyselyllä kartoitettiin kuntien asukkaiden päihteisiin, tupakka- ja nikotiinituotteisiin ja rahapeleihin liittyviä näkemyksiä sekä mielipiteitä päihdehaittojen vähentämisen keinoista ja ehkäisevän toiminnan kohteista. Kysely toteutettiin kuntien ja hyvinvointikuntayhtymän internet-sivuilla. Vastauksia tuli yhteensä 265. Vastaajista 80 prosenttia oli naisia ja heistä suurin osa oli 18-60 –vuotiaita. Puolelle vastaajista ehkäisevä päihdetyö ei ollut tuttua ja 90 % ei ollut osallistunut aktiivisesti ehkäisevän päihdetyön kehittämiseen.

Nuorten päihteiden käyttöön monipuolisia ehkäisevän päihdetyön toimia

Alaikäisten alkoholinkäyttöä on havainnut 70% vastaajista, tupakoimista 87 %, nuuskaamista 55 %, sähkösavukkeiden käyttöä 55%, kannabiksen käyttöä 20% ja rahapelaamista 30% vastaajista. Vastaajien mielestä kunnissa tulisi puuttua nykyistä enemmän alaikäisten päihteiden käyttöön erityisesti nuuskaamisen, tupakoinnin ja kannabiksen käytön osalta.

Vastaajat toivoivat muun muassa, että nuorten pariin jalkauduttaisiin, perheitä tuettaisiin, järjestettäisiin katupartioita, päihdekasvatusta olisi jo alakouluikäisillä, tapakasvatusta sekä vanhempien tietoisuuden lisäämistä päihdekysymyksissä.

Kolmannes vastaajista toivoi kuntien rajoittavan alkoholin käyttöä julkisilla paikoilla

40% vastaajan mielestä kunnassa käytetään liikaa alkoholia sekä kolmanneksen vastaajan mielestä kunnassa suhtaudutaan liian vapaasti humalajuomiseen. Viimeisen vuoden aikana kolmannes vastaajista oli pelännyt kadulla tai julkisella paikalla päihtyneiden kohtaamistilanteita. Päihtynyt henkilö oli ahdistellut tai kiusannut julkisella paikalla viidesosaa vastaajista. Vastaajien mielestä kunnat noudattavat hyvin lakisääteisiä tupakointikieltoja päivähoitopaikkojen ja oppilaitosten hallitsemilla alueilla.

Vastaajien mielestä kuntien tulisi rajoittaa alkoholinkäyttöä etenkin puistoissa, uimarannoilla, leikkipuistoissa, kauppojen edustalla ja parkkipaikoilla sekä keskustoissa ja taajamissa. Lisäksi toivottiin, että urheilu-, liikunta-, perhe-, ja yleisötapahtumat olisivat päihteettömiä. Häiriökäyttäytymiseen ja roskaamiseen toivottiin myös puututtavan.

Henkilöpapereita tarkistetaan hyvin kaupoissa, rahapeliin pelaamisen osalta parannettavaa

Noin 20% vastaajista on havainnut viimeisen vuoden aikana alkoholituotteiden ja 40 % tupakkatuotteiden välittämistä alaikäisille. Vastaajista puolet eivät olleet havainneet henkilöpapereiden tarkastamisesta nuorelta näyttäviltä asiakkailta rahapeliin pelaamisessa. Tupakka- ja alkoholituotteiden osalta henkilöpapereita tarkastetaan useammin. Alkoholin myyntiin kaupoissa ja päihtyneelle anniskeluun ravintolassa pitäisi suhtautua tiukemmin noin puolen vastaajan mielestä. Vastaajat ehdottivat muun muassa tarkastuskäyntien lisäämistä kauppoihin ja ravintoloihin.

Yli puolet vastaajista on ollut huolissaan oman läheisen alkoholin käytöstä

60 prosenttia vastaajista on ollut huolissaan oman läheisen alkoholinkäytöstä. Vastaajat toivoivat kuntien puuttuvan perheiden ongelmiin, perheissä tehtävään työhön ja vanhempien alkoholinkäyttöön. Myöskin päihdeperheiden lapsiin toivottiin kohdistettavan ehkäisevän päihdetyön toimia syrjäytymisen ja häpeän ehkäisemiseksi.

Alkoholinkäytöstä ja tupakoinnista kysytään terveydenhuoltohenkilökunnan käynneillä

Lähes puolet vastaajista oli vastannut terveydenhuoltohenkilöstön kysymyksiin alkoholin käytöstä ja tupakoinnista. He olivat myös saaneet tarvittaessa neuvontaa. Kyselyssä tuli esille, että noin 70 % vastaajista eivät tieneet saako kunnassa tukea tupakoinnin lopettamiseen. Ainoastaan 30% oli havainnut kunnan tiedottavat tupakoinnin lopettamisen tukipalveluista. Vastaajien mielestä kunnassa tarvittaisiin lisää tukea tupakoinnin lopettamiseen ja vertaistukiryhmiä.

Ehkäisevän päihdetyön toimia kaikenikäisille

Ehkäisevän päihdetyön toimijoiden toivottiin lisäävän viestintää ja tiedotusta kaiken ikäisille. Myöskin päihdeettömien tilaisuuksien järjestämistä toivottiin sekä jalkautumista erilaisiin tapahtumiin. Vastaajien mielestä kokemusasiantuntijatoimintaa voitaisiin hyödyntää päihdehaittojen ehkäisyssä. Ehkäisevän päihdetyön toimijoilta toivottiin enemmän koulutusta, valistusta sekä interventioita päihdekysymyksissä. Toimia ehdotettiin kohdennettavan muun muassa yhdistyksiin, kouluihin ja päiväkoteihin eri menetelmiä hyödyntäen kuten pelejä, luentoja, tietoiskuja ja draaman keinoja.

Usea vastaaja toivoi päihdehaittojen ehkäisyyn varhaista puuttumista ja päihteiden käytön puheeksi ottamista sekä yleensäkin ehkäisevän työn lisäämistä ja siihen panostamista.

Yhteistyöllä päihdehaittojen ehkäisyyn

Päihdehaittojen ehkäisyyn vastauksissa ehdotettiin monenlaisia keinoja. Aikuisilta toivottiin puuttumista nuorten päihteiden käyttöön, vanhempien tietoisuuden lisäämistä nuorten tekemisistä ja nuorille kotiintuloaikoja. Poliisilta toivottiin näkyvyyttä kunnissa, liikennevalvontaa sekä julkijuopotteluun puuttumista. Viranomaisvalvonnan lisäämistä toivottiin esim. uimarannoilla tai ravintoloissa.

Vastaajat toivoivat palveluiden lisäämistä päihde- ja mielenterveyspalveluissa kuin myös ammattitaitoisen henkilökunnan lisäämistä sekä monisektorista yhteistyötä. Tarvittavien resurssien takaaminen sekä nopea hoitoon pääsy ja hoitopolkujen toimivuus oli vastaajien mielestä tärkeitä.

Päihdetilannekyselyssä ei kuntakohtaisia eroja juurikaan havaittu, vaan vastaukset olivat samansuuntaisia joka kunnassa.

Kyselyn toteutus on osa valtakunnallista PAKKA (paikallinen alkoholipolitiikka) – toimintamallia ja perustuu Forssan seudun ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmaan, joka on laadittu [Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä](#) mukaisesti.